

ПОЛІТИЧНА БЕЗПЕКА СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ

Кравчук Ольга Юріївна

викладач кафедри соціально-гуманітарних наук,

Національний університет кораблебудування

імені адмірала Макарова, м. Миколаїв

Наголошено, що немає чіткого визначення поняття «політична безпека» в науковій літературі. Переважно політична безпека зазвичай ототожнюється з державною безпекою. Наголошено, що безпека є динамічною категорією, що змінюється в часі.

Ключові слова: політична безпека, держава, процес, національна безпека, загрози, національний інтерес.

Вивчення політичної безпеки з середини 90-х років минулого сторіччя вийшло за рамки закритих установ і почало активно досліджуватися вітчизняними вченими. Проте теоретичне обґрунтування політичної безпеки і практичне використання нових підходів до її забезпечення довелося здійснювати в перехідних політичних умовах, тобто відразу, наче «на ходу», що з'явилося благодатним ґрунтом для різноманіття думок з даної проблематики.

Так що ж таке політична безпека як явище і процес? Однозначної відповіді на це питання в науковій літературі, поки що, не склалося. Переважно політична безпека зазвичай ототожнюється з державною безпекою, проте, її фактичний зміст істотно ширший. Вона означає безпеку всього політичного життя кожної особи, суспільства в цілому (політичних структур, стосунків і діяльності), а також її безумовна відповідність як конституційним нормам, так і ухваленим законам. [3,67]

Для того, щоб розрізнити, що ж є політична безпека слід звернути увагу на два складових її терміна «безпека» і «політична».

За найзагальніше визначення «безпеки» можна вважати наступне: безпека – це «відсутність загроз існуванню кого-небудь або чого-небудь». Вчені по-різному трактують те, на що ці загрози націлені. Так, частина з них вважає, що

безпека це «відсутність загроз дефіцитним цінностям», які важливі в даний момент (період) і з якихось причин знаходяться в «дефіциті»; інші – як безпека території, суспільства і способу життя в єдності, де держава головний інструмент підтримки такої єдності і суб'єкт забезпечення нормального функціонування і розвитку суспільства, економіки і культури.

Закон «Про основи національної безпеки України» визначає безпеку наступним чином – це «стан захищеності життєво важливих інтересів особи, суспільства і держави».[1,3] Українські дослідники в якості визначального компоненту безпеки вважають систему захисту особи, суспільства і держави. Проте, цей аспект не враховує діючого і динамічного аспекту безпеки.

Виходячи з того, що безпека є динамічною категорією, що змінюється в часі, ми зосередимо свою увагу на сучасному розумінні безпеки в українській і західній науці, при цьому не зменшуючи заслуг Аристотеля, Платона, Монтеस्क'є, Дж. Локка, Т. Гоббса, Г. Гегеля, які розглядали політичну безпеку відповідно до свого часу і соціально-політичних умов. Під політичною безпекою вони розуміли захист політичної влади, держави, політики. [2,98] При цьому слід зазначити, що політична безпека як особливе суспільне явище зміцнювалося і розширювалося в міру розростання небезпек для влади, держави, політики, які покликані діяти на благо людей.

Сьогодні забезпечення політичної безпеки України регулюється законами, указами Президента України, різними доктринами, концепціями, а також великою кількістю міжвідомчих і відомчих нормативних актів, а дослідженням проблем її забезпечення займаються різні науково-дослідницькі та інформаційно-аналітичні установи.

Таким чином, до 90-х рр. минулого століття пріоритет віддавався безпеці держави у збиток безпеки особи і суспільства. Органи державної безпеки були покликані вирішувати ряд вузьких завдань: захищати суспільство від підливних дій розвідок імперіалістичних держав, різного роду закордонних антирадянських підливних центрів і інших ворожих елементів; охороняти межі держави; здійснювати розвідку і контррозвідку і т.п.

Після того, як Україна встала на демократичний шлях розвитку, політикам і вченим довелося відійти від вузького трактування національної безпеки як безпеки держави і обернутися до проблеми безпеки особи як основоположного компоненту національної безпеки.

Залежно від сфери прояву всієї сукупності загроз національним інтересам, у вітчизняній науковій літературі склалося розуміння таких видів національної безпеки, як: економічна, соціальна, військова, екологічна, генетична, інформаційна і ін.

Значущість кожного з них обумовлена об'єктивними чинниками:

- ступенем потреби в ній громадян, соціальних груп, суспільства, держави для власного збереження і розвитку, а також життєво важливих природних і соціальних цінностей і об'єктів;
- наростаючою уразливістю, як окремих громадян, так і соціуму без зосередження зусиль на зміцненні даного виду безпеки;
- наявністю широкого спектру небезпек, яким повинна протистояти дана система безпеки.

Отже, виходячи з вищесказаного, серед видів національної безпеки особливе місце займає політична безпека України. Це обумовлено рядом деяких обставин:

- по-перше, як свідчить суспільна практика, впродовж всієї історії постійно посилюється визначальна роль влади, держави, політичної системи, політики в забезпеченні благополуччя громадян, соціально-економічного і культурного розвитку суспільства, управлінні країною і підтримці внутрішнього порядку, здійсненні вигідної взаємодії з іншими державами, зміцненні загального миру;
- по-друге, при ослабленні і дезорганізації влади її органи можуть бути більш уразливими для проникнення в них злочинних, екстремістських сил, які здатні вирішувати різні політичні завдання, в т.ч. впливати на державну політику в своїх інтересах;

- по-третє, спостерігається посилення тенденції посилення боротьби за владу, вплив, ресурси як усередині держав, так і на міжнародній арені;
- по-четверте, продовжують істотно зростати можливості і ресурси впливу державної влади на політичну свідомість і поведінку населення.

Список використаної літератури.

1. Закон «Про основи національної безпеки України»: Закон України: прийнятий 19 черв. 2003 р.: № 964-ІУ// Офіц. вісн. України. – 2003. – 38с.
2. Аристотель. Соч. в 4-х томах, т.4 / Аристотель. – М., 1985. – С.478.
3. Жуковский М.В. Политическая безопасность общества и проблемы ее обеспечения в Российской Федерации/ М.В. Жуковский // Безопасность. – 2002. – № 1-2. – С. 35.